

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра історії України та археології

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Україна в європейському історичному та культурному контекстах

спеціальності 091 Біологія та біохімія
освітньо-професійної програми Біологія

Силабус освітнього компонента *Україна в європейському історичному та культурному контекстах* підготовки бакалаврів, галузі знань 09 Біологія, спеціальності 091 Біологія та біохімія, за освітньо-професійною програмою Біологія та біохімія денної форми навчання

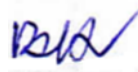
Розробники: Приймак Валентина Олексіївна, кандидат історичних наук,
старший викладач кафедри історії України та археології

Пришляк Володимир Васильович, кандидат історичних наук, доцент
кафедри історії України та археології

Погоджено Гарант освітньо-професійної програми:

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри історії України та археології
протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

проф. Баран В. К.

© Приймак В. О., 2024 р.

© Пришляк В. В., 2024 р.

Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	09 Біологія 091 Біологія та біохімія бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 90/3		Рік навчання 1
		Семестр 2
		Лекції 28 год
		Семінарські 24 год
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 32 год.
		Консультації 6 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Приймак Валентина Олексіївна
Науковий ступінь	кандидат історичних наук
Вчене звання	
Посада	старший викладач кафедри історії України та археології
Телефон	+380973963133
e-mail	Priymak.Valentina@vnu.edu.ua ; sasha788996@ukr.net
Дні занять	https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Анотація курсу. Освітній компонент *Україна в європейському історичному та культурному контекстах* належить до нормативних дисциплін, який формує системне уявлення про історію та культуру України у нерозривному зв'язку з європейським історично-культурним простором, вивчає, порівнює та переосмислює перебіг політичних, соціально- економічних та

культурних процесів в Україні у європейському контексті, сприяє усвідомленню необхідності утвердження незалежної України та входження її як рівноправного партнера до Європейського Союзу. Покликаний формувати почуття патріотизму і любові до своєї Вітчизни в умовах гібридної війни російської федерації проти України.

Пререквізити: Вивчення дисципліни передбачає знання програми історії України рівня повної загальної середньої освіти.

Мета і завдання освітнього компонента *Україна в європейському історичному та культурному контекстах* є ознайомлення здобувачів вищої освіти І рівня з багатовіковою минувщиною України у сукупності суспільних і культурних явищ та подій, у їхньому поступальному розвитку з історичними закономірностями складного процесу становлення та розвитку Української держави як європейської країни від найдавніших часів до наших днів.

Основними завданнями вивчення ОК *Україна в європейському історичному та культурному контекстах* є:

- надати здобувачам вищої освіти І рівня знання про основні напрямки, тенденції та закономірності становлення й розвитку української державності, розкрити їх органічну єдність і водночас специфіку в контексті європейської цивілізації;
- ознайомити здобувачів освіти з новітніми досягненнями української та європейської історичної науки;
- навчити здобувачів освіти вільно оперувати історичними та культурологічними категоріями й поняттями та розуміти їх генезу;
- сформувати у здобувачів освіти вміння самостійно виявляти, вивчати й аналізувати історичні та культурні процеси, події та явища, щоб усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства;
- виховувати у здобувачів освіти почуття патріотизму, пошани до історичного минулого свого народу, любові до України в умовах війни проти росії.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (КОМПЕТЕНТНОСТІ)

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері біології. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем. ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 17. Здатність чітко та послідовно висловлюватися усно та/або письмово на теми, що стосуються фахових питань українською мовою.
Фахові компетентності (ФК)	ФК 21. Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем біології, біохімії та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів
Програмні результати навчання	ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності ПРН 21. Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем біології, біохімії та дотичних питань до фахівців і нефахівців ПРН 27. Вільно спілкуватися державною та на рівні B2 англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ.	Самост.	Конс.	Форма контр./ Бали
Тема 1. Вступ. Історія та культура України у системі європейської гуманітаристики.	4	2		2		
Тема 2. Старокиївська держава: витоки свободи і демократії в контексті середньовічної Європи та сучасної України	7	2	2	2	1	ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 3. "Культура Галицько-Волинської держави – «Королівство Русі»: уроки для сучасного демократичного суспільства України.	7	2	2	2		ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 4. Українські землі у Великому князівстві Литовському: витоки самоврядування та становлення демократичних традицій»	7	2	2	2	1	ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 5. Українські світи Речі Посполитої: демократичний досвід XVI–XVII ст., наслідки і сучасність.	7	2	2	2	1	ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 6. Східноєвропейська криза і Визвольна війна в Україні середини XVII ст.	6	2	2	2		ДС, Т, РМГ 5 балів
Експрес опитування						15 балів
Тема 7. Руїна. Українські землі у європейській геополітиці (1658–1678)	4	2		2		
Тема 8. Гетьманщина та інші українські землі в європейській геополітиці та культурі останньої чверті XVII– XVIII ст.	6	2	2	2		ДС, Т, РМГ 5 балів

Тема 9. Культурне життя українських земель у XVI–XVIII ст.: європейський контекст	7	2	2	2		ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 10. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.).	4	2		2		
Тема 11. Перша світова війна і Українська революція 1917–1921 рр.: невивчені уроки європейської геополітики	6	2	2	2		ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 12. Українські землі міжвоєнний період (1921–1939 рр.) Випадки порушення верховенства права, прав і свобод людини і громадянина	7	2	2	2	1	ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 13. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.).	6	2	2	2		ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 14. Україна у післявоєнні роки та в період незалежності. «Революція Гідності» та гібридна війна росії проти України.	7	2	2	2		ДС, Т, РМГ 5 балів
Тема 15. Європейський вибір та євроатлантична стратегія сучасної України. Усвідомлення українцями цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства	7		2	4	1	ДС, Т, РМГ 5 балів
ЕО (Есе)						15 балів
Активність на заняттях						10 балів
	90	28	24	32	5	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, Т – тести, РМГ – робота в малих групах, ЕО (Есе) – Експрес опитування у письмовій формі (Есе).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу по кожній темі та навчальної літератури з переліку рекомендованої викладачем літератури відповідно до структури Освітнього компонента. Загалом на самостійну роботу виділено 32 години.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Вступ. Україна в контексті історії та культури Європи.	2
2	Старокиївська держава в історії середньовічної Європи.	2
3	Галицько-Волинська держава – «Королівство Русі» на історичній карті Європи.	2
4	Українські землі у складі Великого князівства Литовського. Децентралізоване управління та елементи самоврядності.	2
5	Українські землі Речі Посполитої XVI – першої половини XVII ст.). Історичний контекст через призму актуальних суспільних ідеалів.	2
6	Східноєвропейська криза і Визвольна війна в Україні середини XVII ст. (Хмельниччина 1648–1657 рр.)	2
7	Руїна, її геополітичні та внутрішні причини та паралелі між історичними факторами того часу та нинішньою ситуацією	2
8	Гетьманщина та інші українські землі в останній чверті XVII – 80-х рр. XVIII ст.	2
9	Культурне життя українських земель у XVI – XVIII ст.: європейський контекст	2
10	Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.)	2
11	Перша світова війна і українські визвольні змагання 1914–1923 рр.: чому «Європа мовчала»?	2

12	Україна у міжвоєнний період (1921–1939 рр.)	2
13	Україна у роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)	2
14	Повоєнний розвиток УРСР. Тернистий шлях незалежної України.	2
15	Україна на шляху до Європейського Союзу. Гібридна війна росії проти України. Усвідомлення нацією важливості демократичних цінностей.	4
Разом		32

7. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти. Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Курс передбачає постійну роботу здобувачів освіти в колективі. Середовище під час проведення практичних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії.

Здобувачі освіти повинні не спізнюватися на заняття. Перед початком заняття здобувачі освіти повинні вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо).

Здобувачі освіти повинні здійснювати попередню підготовку до практичних робіт згідно з переліком рекомендованої літератури. До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Teams (Office 365), One Note, Moodle для проходження тестування та ознайомлення з матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату. Відвідування практичних занять є обов'язковим.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти галузі знань 09 Біологія Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/inline-files/2024_polozh-pro-ots-biologia ??????).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувача освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі виконання та захисту практичної роботи, де це передбачено, перевірки засвоєння знань у вигляді тестування, усної

відповіді або доповіді з презентацією та контрольного тестування наприкінці кожного змістового модуля.

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному практичному занятті за 5-бальною шкалою:

- 5 – «відмінно»;
- 4 – «добре»;
- 3 – «задовільно»;
- 1;2 – «незадовільно».

На більшості занять здобувач освіти отримує дві оцінки за цією шкалою, а саме за:

- оформлення та захист практичної роботи – ОЗПР;
- тестування за темою практичної роботи – Т або усну відповідь – УВ.

Оцінка за практичне заняття (тему) є середньою арифметичною оцінкою цих двох видів активності здобувача за 5-бальною шкалою.

Максимальна кількість балів за поточний контроль становить 100 балів.

Сукупність знань, умінь, навичок, компетентностей, які набуті здобувачами освіти у процесі навчання з кожної теми орієнтовно оцінюється за такими критеріями:

– **5 («відмінно»)** – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих

чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– **4 («добре»)** – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– **3 («задовільно»)** – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– **1;2 («незадовільно»)** – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

У разі пропуску практичного заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі на консультаціях за графіком відпрацювання практичних занять, але не пізніше останнього тижня у відповідному семестрі. Якщо здобувач пропустив більше, ніж 3 практичні заняття, він має отримати дозвіл на їх відпрацювання у деканаті.

Відвідування занять здобувачами є обов'язковим та дає можливість отримати задекларовані у Галузевому стандарті спеціальності 091 Біологія та у освітній програмі «Біологія та біохімія» загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету) або може бути відпрацьоване на консультаціях відповідно до встановленого порядку.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність при вивченні ОК становить **100 балів**. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач за поточну навчальну діяльність для зарахування освітнього компонента становить **60 балів**. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих здобувачем освіти оцінок за 5-бальною шкалою під час вивчення освітнього компонента впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного, округленого до двох знаків після коми.

Залік виставляється за результатами поточної роботи здобувача за умови, що здобувач виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. До заліку допускаються здобувачі освіти, які отримали оцінки за всі практичні заняття та усі види робіт поточного контролю.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач набрав менше, ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Неформальна освіта при викладанні дисципліни. Визнання

результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (https://eenu.edu.ua/sites/default/files/Files/_vznannya_rezultativ_snu_im._1.u._2.pdf). За умови, якщо студент має сертифікати проходження певних видів неформальної освіти (тренінгів, семінарів, інтернет-курсів, професійних стажувань), що відповідають напрямку дисципліни, йому можуть бути зараховані відповідні теми курсу. Станом на сьогодні визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті ще не застосовувалось.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачеві освіти необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально); не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць та ін. необхідно вказувати посилання на першоджерело.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, заліку заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів).

Викладач і здобувачі освіти мають дотримуватись ст. 42 Закону України «Про освіту». Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки та Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо з об'єктивних причин заняття пропущене, здобувач освіти повністю відпрацьовує тему практичного заняття в присутності лаборанта та чергового викладача, що включає всі види активності здобувача та всі види його оцінювання, передбачені цим силабусом. День та години відпрацювання визначаються графіком консультацій, який оприлюднюється

V. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

з дисципліни, де формою

контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Баран В. Україна: новітня історія (1945–1991 рр.). Л., 2003.
2. Володимир Баран. Історія України. 1945 – 1991 рр. Львів: І-тут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2024. 334 с.
3. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації ХІХ–ХХ століття. Київ: Yakaboo Publishing, 2019.
4. Історія Волині : видання друге, змінене і доповнене / наук. редактор, керівник автор. колективу М. М. Кучерена ; авт. кол.: В. А. Білик, Г. В. Бондаренко, В. І. Бортніков та ін. Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк : Надстир'я, 2024. 672 с. **6.3.** Становий поділ населення. Соціально-економічні процеси (О. Карліна, В. Приймак). С. 208 – 232.
5. Історія української культури: у 5 т. Київ: Наук. думка, 2001–2013. ТТ. 1–5.
Історія України : навч. метод. комплекс для студ. неістор. спец. / А. Г. Шваб, Я. М. Шабала, Н. В. Кінд-Войтюк, В. О. Приймак та ін. – Луцьк; Волин. мистецька агенція «Терен», 2014. – 372 с. – С. 82–89, 239–314. (гриф МОН України, лист № 1/11-5529 від 15.04.2014)..
6. Наливайко Д. Очима Заходу. Рецепція України в Західній Європі ХІ–ХVІІІ ст. Київ: Основи, 1998.
7. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / пер. з англ. Р. Клочка. Харків: Книжковий клуб «КСД», 2016.
8. Приймак В. Митрополит Андрей Шептицький – меценат українського мистецтва та культури. / В. Приймак. // Актуальні проблеми вітчизняної та

- всесвітньої історії: збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 27.- Рівне, 2016.- с.42-47.
9. *Приймак В.О.* Вплив столипінської аграрної реформи на соціально-економічну інфраструктуру Волинської губернії. / В.О.Приймак // Літопис Волині. – Історичні науки. Філологічні науки. Число 15. – Луцьк. – 2015. – с.18- 25.
10. *Пришляк В. В.* Історія України: Навчальний посібник для студентів вузів: у 2 ч. Ч. 1: Від давніх часів до кінця XVIII ст. Брест: Вид-во БрДУ ім. О. С. Пушкіна, 2004.
11. *Смолій В., Степанков В., Горобець В., Чухліб Т.* Дипломатія на «межі світу»: міжнародні відносини та зовнішня політика Української держави (XVII ст. – 1750-ті рр.). Посібник для університетів. Київ: Вид-во «АМЕННОТЕР», 2016. [e-видання]. <https://www.academia.edu/23729857/>
12. *Терещенко Ю. І.* Україна і європейський світ: Нариси історії від утворення Старокиївської держави до кінця XVI ст. Київ: Перун, 1996.
13. Україна в Європі: пошуки спільного майбутнього [кол. монографія] / кер. автор. кол. і наук. ред. проф. А. І. Кудряченко. Київ: Фенікс; Інститут європейських досліджень НАН України, 2009. [e-видання]. <https://elibrary.ivinas.gov.ua/2304/1/2009.pdf>
14. Хрестоматія з історії України для студентів вузів / [Упор.: Б. І. Білик, Л. В. Дячук, Я. С. Калакура та ін.]. – К., 2013.
15. *Яковенко Н.* Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. 2-е вид., переробл. та розшир. Київ: Критика, 2005.

Інтернет-ресурси:

<http://resource.history.org.ua/> – сайт Інституту історії України НАН

України <http://archeos.org.ua/> – сайт Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України

<http://litopys.org.ua/>, <http://izbornyk.org.ua/> – електронна бібліотека текстів, публікацій джерел та досліджень з історії України та історії української культури IX–XVIII ст.

<http://historians.in.ua/> – Історичний веб-портал [Historians.in.ua](http://historians.in.ua/)